

Energidepartementet
Levert digitalt
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Saksbehandler:
Thomas Iversen

Vår ref.
25/233

Dato:
12.08.2025

Svar på høring om forslag til forskrift om Norgespris og strømstøtte til husholdninger som bruker fjernvarme

Forbrukerrådet støtter departementet i intensjonen om å innføre en økonomisk støtteordning som simulerer en fastprisavtale på 50 øre per kWt inkl. mva. for fjernvarmeforbrukere.

Hovedpunktene i Forbrukerrådets innspill kan oppsummeres slik:

- Forslaget bidrar til at fjernvarmekundene i større grad likebehandles med forbrukere som bruker strøm til oppvarming. Det er likevel behov for ytterligere endringer for at fjernvarmekunder reelt skal likebehandles med forbrukere som bruker strøm til oppvarming.
- Det viktigste tiltaket for å sikre forutsigbarhet for fjernvarmekundene er gjennom økt støtte til energiøkonomisering.
- Det er positivt at forskriften legger opp til en gjennomføring som ikke unødig kompliserer ordningen for fjernvarmekundene. Det er likevel viktig at kundene presenteres for et estimat som gjør det enklere å anslå om Norgespris vil være lønnsomt for dem.
- Det bør settes en begrensning på to avbestillinger per prisperiode per fjernvarmeanlegg.
- På grunn av begrenset tallgrunnlag er det vanskeligere å forutse hvordan den foreslåtte ordningen vil slå ut for fjernvarmekundene enn for forbrukere som bruker strøm til oppvarming. Ordningen må derfor evalueres, og det må åpnes for å justere både prisnivå og forbrukstak også før 2029.

Den mest effektive og varige måten å redusere oppvarmingskostnader på, er å gi flere forbrukere reell mulighet til å energieffektivisere boligen sin.". Dette vil også være positivt for strømmettet og energisystemet som helhet.

I høringssvaret til lovforslaget anbefalte også Forbrukerrådet at forbrukstaket for Norgespris skulle settes lavt, og at kostnadsbesparelsen for staten sett i forhold til et høyt forbrukstak skulle benyttes til på økonomisk støtte til energieffektivisering. Vi gjentar her behovet for økt støtte til energieffektivisering.

Positivt for fjernvarmekunder og fjernvarmeselskaper

Forbrukerrådet stiller seg positive til den foreslåtte forskriften, som vil gagne både fjernvarmekundene og -selskapene. Fjernvarme avlaster strømmettet og reduserer etterspørselen etter kraft, spesielt i kalde måneder når knappheten er størst.

Med forskriften får fjernvarmekundene mulighet til en mer stabil og forutsigbar pris på fjernvarme. Dette er spesielt viktig da mange har tilknytningsplikt, og fordi andre innlåsingeffekter også gjør seg gjeldende for fjernvarmekunder uten tilknytningsplikt.

Fjernvarmekundene kommer i dag dårligere ut økonomisk enn forbrukere som bruker strøm til oppvarming. Muligheten for en rimelig fastpris er også positivt for energisystemet, da ugunstige vilkår for fjernvarmekunder kan gjøre at flere velger strøm fremfor fjernvarme til oppvarming.

Forslaget vil også ha positive økonomiske konsekvenser for fjernvarmeselskapene. Når strømstøttesloven § 10, som krever at prisregulering av fjernvarme skal hensynta strømstøtte utgår, slipper fjernvarmeselskapene å dekke differansen mellom spotpris og strømstøttens innslagspunkt. Vi viser i den anledning til våre innspill til høring om prisregulering av fjernvarme, og vi gjentar noen av disse innspillene under.

Forbrukerrådet støtter at strømstøtte utbetales til fjernvarmekundene uten søknad, på samme måte som for strømkundene, og at fjernvarmeselskapene står ansvarlig for dette. Det å basere beregningen på uvektet gjennomsnittlig månedspris i prisområdet er en forståelig måte å løse stønadsberegningen på. Det å sørge for at ordningen ikke er unødig komplisert og ikke krever unødvendig samhandling mellom kunde og selskap, er både positivt for fjernvarmekundene og arbeidsbesparende for fjernvarmeselskapene, som gis nye oppgaver gjennom forskriften.

Forbrukstak

Forbrukerrådet viser til vårt hørings svar på lovforslag om Norgespris og strømstøtte for fjernvarmekunder, der vi anbefalte det laveste foreslåtte forbrukstaket. Begrunnelsen var at kostnadsdifferansen for staten mellom et høyt og et lavt forbrukstak ville gjøre større nytte for forbrukerne i form av økt støtte til energieffektivisering.

Forbrukstaket er nå vedtatt i Stortingets behandling av loven, men bør evalueres ved første anledning. I evalueringen bør det vurderes det nevnte potensialet for å bruke statlige midler bedre ved å redusere forbrukstaket og øke ENØK-støtten. Det bør også tas hensyn til de store variasjonene i varmetap i kunders anlegg. Varmetap gjør at enkelte fjernvarmekunder trolig har et forbruk som er uforholdsmessig høyt. Heller enn å subsidiere et høyt forbruk som dels skyldes stort varmetap, bør man sikre fjernvarmekundene forutsigbarhet gjennom støtte til effektive anlegg.

Forbrukerrådet støtter departementets forslag knyttet til måling av fjernvarmeforbruk og innrapportering i forbindelse med forbrukstak og annet forbruk.

Tegning og avbestilling av Norgespris

Forbrukerrådet støtter at vilkårene for ordningen skal fremgå av bestillingsskjemaet, slik at forbrukeren tydelig blir presentert for hvilke rettigheter og plikter som følger av ordningen.

Vi støtter at bestilling skjer via fjernvarmeselskapene. Det er fjernvarmeselskapene som har kundeporteføljene og eier infrastrukturen. Fjernvarmeselskapene er i denne sammenhengen på samme nivå som nettselskapene, som håndterer Norgespris for strøm.

Før kundene bestiller Norgespris, bør de få se et estimat av hva historisk fjernvarmepris ville blitt med henholdsvis strømstøtte og Norgespris. Utregningen kan ta utgangspunkt i kjent historisk forbruk, eller profilert forbruk hvis historikken ikke finnes.

Estimatet bør ha et tydelig forbehold som sier at historikken ikke nødvendigvis vil medføre samme resultat i fremtiden.

Når det gjelder avbestilling av ordningen, støtter vi departementets vurdering om å ikke bruke betegnelsen «angrerett». Forbrukerrådet mener videre at det bør settes en grense på to avbestillinger per husholdning per prisperiode. Uten en slik begrensning vil det være mulig for spekulasjon i å bestille og avbestille,

noe som kan føre til økte administrasjonskostnader for selskapene – og dermed økte priser for folk.

Fortsatt behov for grunnleggende endringer for fjernvarmekundene

Vi viser også til Forbrukerrådets innspill til NVEs forslag til ny prismodell for fjernvarme. Der redegjør vi for flere faktorer som gjør at fjernvarmekundene i dag betaler mer enn strømkundene for oppvarming, og at fjernvarmeselskapene ikke utsettes for reell konkurranse. Vi mener at Norgespris for fjernvarme gjør at kundene i større grad likebehandles med strømkundene, men vi deler ikke departementets oppfattelse av at dette gir en fullgod likebehandling.

Fjernvarmekundene har et helt annet kostnadsbilde enn strømkunder. Gamle fjernvarmeanlegg vil kunne ha et betydelig varmetap, noe som betyr at du må tilføre mer energi i form av fjernvarme for å oppnå samme innetemperatur som med elektrisitet.

Likebehandling er likevel en god målsetting som bør følges opp videre av myndighetene, spesielt med tanke på fordelene for blant annet strømnettet ved høyere andel fjernvarme – som departementet selv beskriver i forslaget. Vilårene for fjernvarmekundene blir betydelig bedret med forslaget om Norgespris, men de problematiske forholdene vi beskrev i innspillet om prismodellen blir ikke løst. Til dette kreves mer grunnleggende endringer som kan ivareta fjernvarmekundene. Vi håper departementet vil komme tilbake til dette.

Energieffektivisering er det viktigste tiltaket for stabilitet

Forbrukerrådet vil understreke det store behovet for økt støtte til energieffektivisering også i husholdninger med fjernvarme. Allmenne effektiviseringstiltak, som for eksempel isolasjon, vil være aktuelle også i boligbygg med fjernvarme, samtidig som mange slike bygg som nevnt har et svært stort varmetap i sin kundesentral. Både for enkeltforbrukere og for systemet vil det være langt mer hensiktsmessig å redusere varmetapet enn å betale for mer varme enn det som faktisk er nødvendig for å varme opp bygget. Dette er imidlertid både krevende og dyrt, og det er behov for egne ordninger som kan bistå både praktisk, administrativt og økonomisk. Vi viser her spesielt til omtale av one-stop-shops i Forbrukerrådets høringssvar på lov om Norgespris og strømstøtte til husholdninger og våre øvrige anbefalinger om energieffektivisering i samme høringssvar.

En stor andel av fjernvarmekundene er boligselskaper. Boligselskapene har særlige utfordringer med energieffektivisering, både fordi eierskapsstruktur og demokratiske prosesser kan komplisere og forsinke investeringsbeslutninger, og fordi eksisterende støtteordninger gir mindre forutsigbarhet for boligselskaper enn for eneboliger. Enova har en rekke rettighetsbaserte støtteordninger for eneboliger, men kun konkurransebaserte ordninger for boligselskaper. Sammen med bedret bistand gjennom one-stop-shops kan mer forutsigbare, rettighetsbaserte ordninger for boligselskaper, som også må omfatte utbedring av kundesentraler, bidra til økt økonomisk trygghet og stabilitet for boligselskaper med fjernvarme.

Behov for evaluering

Det er knyttet stor usikkerhet til forbruksprofilen til husholdninger med fjernvarme. Det skyldes blant annet at få husholdninger har individuell måling av fjernvarme.

Dette betyr at borettslaget eller sameiet som mottar fjernvarmen, må ha sin egen interne fordeling. Uten individuell måling vil denne fordelingen bli basert på eierbrøken til beboerne.

Det blir derfor viktig å evaluere ordningen og være åpen for justeringer av pris og forbrukstak også før 2029 dersom den gir urimelige utslag for fjernvarmekundene. Dette kan for eksempel gjøres i forbindelse med den foreslåtte årlige justeringen av prisnivået for Norgespris.

Vennlig hilsen

Forbrukerrådet

Thomas Iversen
fagsjef strøm

Celia Lima
rådgiver